

**Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»**

Кафедра дошкільної педагогіки

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КУЛЬТУРА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ»**

для здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем
зі спеціальності 012 Дошкільна освіта

Укладач: викладач кафедри
дошкільної педагогіки, канд. пед. наук
Візнюк В. В.

Одеса – 2020

УДК: 001:2-42(075.8)

В42

Рекомендовано до друку вченою радою Університету Ушинського

Протокол від 26 листопад 2020 року № 6

Рецензенти:

Анєнкова І. П. – доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

Листопад О. А. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної педагогіки

Візнюк В. В.

Методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи навчальної дисципліни «Культура академічної доброчесності» для здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем зі спеціальності 012 Дошкільна освіта. Одеса : Університет Ушинського, 2020. 35 с.

Методичні рекомендації містять завдання для практичних занять і самостійної підготовки, закріплення й перевірки знань в обсязі повної структури дисципліни «Культура академічної доброчесності» для здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем зі спеціальності 012 Дошкільна освіта.

© Університет Ушинського, 2020

© Візнюк В. В.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	7
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	16
СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ	22
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	32

ВСТУП

Мета навчальної дисципліни: метою дисципліни «Культура академічної доброчесності» є формування в студентів готовності дотримуватись принципів академічної доброчесності, оволодіння знаннями щодо інтелектуальної власності й академічного плагіату, вдосконалення фахових вмінь для роботи з освітніми і науковими джерелами інформації, отримання навичок оформлення наукового тексту: цитування, покликання, укладання бібліографії.

Очікувані результати навчання дисципліни:

Здобувач вищої освіти:

1) знає законодавство щодо академічної доброчесності, основні положення нормативних документів Університету Ушинського щодо дотримання академічної доброчесності;

2) визначає поняття інтелектуальної власності, класифікує види порушення академічної доброчесності;

3) розпізнає види академічного плагіату в наукових тестах;

4) знає способи попередження академічного плагіату;

5) класифікує види маніпуляцій з текстом;

6) описує правила оформлення наукового тексту, визначає цитування, перефразування, довільний переказ;

7) класифікує стилі укладання бібліографії;

8) упорядковує джерела освітньої і наукової інформації.

Здобувач вищої освіти вміє:

1) ідентифікувати фундаментальні цінності академічної доброчесності та пояснювати значення і роль процесів забезпечення академічної доброчесності в Університеті Ушинського;

2) застосовувати рекомендації із попередження академічного плагіату;

3) інтерпретувати результати перевірки систем для виявлення текстових запозичень (академічного плагіату);

4) застосовувати правила оформлення наукового тексту із використанням цитування, перефразування й узагальнення;

5) використовувати норми укладання бібліографії в дослідницьких роботах відповідно до ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічне посилання»;

9) використовувати інструменти пошуку освітньої і наукової інформації;

10) застосовувати інформаційні технології для організації та інтеграції бібліографії у тестові редактори.

Унаслідок досягнення результатів навчання здобувачі вищої освіти в контексті змісту навчальної дисципліни мають опанувати **такі компетентності:**

- здатність визначати складові і загальні положення законодавства з питань інтелектуальної власності;
- здатність будувати власну освітню діяльність відповідно до принципів академічної доброчесності;
- здатність створювати науковий текст застосовуючи цитування, перефразування й узагальнення інформації;
- здатність поєднувати заходи щодо попередження академічного плагіату;
- здатність обирати джерела освітньої і наукової інформації;
- здатність володіти інформаційними технологіями для роботи з джерелами інформації, для організації та інтеграції бібліографії.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Денна форма				
	усього	л.	п.	с.р.	інд.
Змістовий модуль 1. Формування академічної культури студента					
Тема 1. Засади вищої освіти. Основні поняття, підходи і завдання дисципліни.	8	2	2	4	
Тема 2. Академічна доброчесність і її порушення. Нормативно-правова база університету.	10	2	4	6	
Тема 3. Інтелектуальна власність і її порушення.	12	2	4	4	
Разом	30	6	10	14	
Змістовий модуль 2. Робота з джерелами інформації					
Тема 4. Правила цитування й оформлення покликань. Способи попередження академічного плагіату.	12	2	6	4	
Тема 5. Джерела освітньої та наукової інформації.	14	2	4	8	
Тема 6. Інформаційні технології в організації роботи з джерелами.	14	2	4	8	
Разом	40	6	14	20	
Усього:	90	12	24	34	20

РОЗДІЛ 1 МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ПЛАНИ ТА ЗМІСТ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль 1. Формування академічної культури студента

Тема 1. Засади вищої освіти. Основні поняття, підходи і завдання дисципліни.

Практичне заняття 1. *Дискусія з теми:* «Порушення етичних принципів у вищій школі».

Питання та завдання для обговорення

1. У чому призначення вищої освіти?
2. Розкрийте зміст поняття «академічна доброчесність».
3. Надайте характеристику фундаментальним цінностям академічної доброчесності.
4. Розкрийте сутність академічної доброчесності адміністрації, викладача, студента університету?
5. Дайте характеристику ключовим позиціям дотримання академічної доброчесності викладачів і студентів.
6. Наведіть приклади заходів з дотримання академічної доброчесності в університеті.

Практичне завдання

Для обговорення рекомендовано тему «Порушення етичних принципів у вищій школі», наведіть приклади проявів порушення етичних принципів серед учасників освітнього процесу, а також обґрунтуйте, що важливіше – моральне засудження академічної спільноти чи правові наслідки і відповідальність за порушення?

Тема 2. Академічна доброчесність і її порушення. Нормативно-правова база університету.

Практичне заняття 2. *Обговорення питання* «Положення про академічну доброчесність Університету Ушинського».

Питання та завдання для обговорення

1. Які існують нормативно-правові документи з питань забезпечення академічної доброчесності в Україні?
2. У чому сутність Бухарестської декларації етичних принципів вищої освіти у Європі?
3. Які нормативні документи Університету Ушинського забезпечують політику доброчесності?
4. Охарактеризуйте роль комісії з питань доброчесності учасників освітнього процесу Університету Ушинського.
5. Розкрийте сутність принципів дотримання академічної доброчесності, що зазначенні у Положенні про академічну доброчесність учасників освітнього процесу Університету Ушинського.
6. Назвіть і схарактеризуйте основні порушення академічної доброчесності учасниками освітнього процесу.

Практичне завдання

Підготуйтеся до обговорення питання «Положення про академічну доброчесність Університету Ушинського». Надайте власну відповідь на запитання: «Положення про академічну доброчесність Університету Ушинського – це моральний чи юридичний кодекс студента?»

Практичне заняття 3. *Командний проєкт* «Інфографіка «Запобігання академічному плагіату».

1. Розкрийте зміст понять «плагіат» і «академічний плагіат».
2. Схарактеризуйте основні порушення академічної доброчесності в університеті.

3. Наведіть приклади порушень академічної доброчесності серед студентів і серед викладачів.

4. Назвіть основні чинники, що сприяють плагіату в студентських роботах.

5. Яка існує відповідальність за порушення академічної доброчесності?

Практичне завдання

Необхідно розробити командний проєкт (в малих групах 3-6 осіб) інфографіку (плакат) із теми на вибір: «Запобігання академічному плагіату», «Вакцинація студента від CNTR+C – CNTR+V», «Кроки до одужання студента від плагіату» або «Як вилікувати студента від плагіату».

Тема 3. Інтелектуальна власність і її порушення.

Практичне заняття 4. *Бесіда з теми «Інстанції з охорони авторського права в моєму місті».*

Питання та завдання для обговорення

1. Назвіть документи, що визначають правову основу у сфері інтелектуальної власності.

2. Назвіть перелік об'єктів права інтелектуальної власності.

3. Що таке «авторське право», коли виникає таке право?

4. Розкрийте сутність майнових і немайнових прав автора на твір.

5. Який державний орган видає документ про реєстрацію авторського права на твір?

6. Наведіть перелік документів для реєстрації авторського права на твір.

Практичне завдання.

Для обговорення рекомендовано питання «Інстанції з охорони авторського права в моєму місті». Встановіть перелік державних установ,

громадських організацій, що займаються питанням авторського права в Україні / в рідному місті. З'ясуйте їхнє місцезнаходження на мапі України / рідного міста.

Практичне заняття 5. *Ділова гра «Судова практика – порушення інтелектуальної власності».*

Питання та завдання для обговорення

1. Розкрийте зміст поняття «плагіат»
2. Охарактеризуйте види плагіату в цифровому світі.
3. Чи порушуються авторські права під час надання вільного доступу до освітніх і наукових робіт? (надайте розгорнуту відповідь).
4. У чому полягають особливості міжнародних ліцензій Creative Commons?
5. Назвіть і схарактеризуйте різновиди академічного плагіату.

Практичне завдання.

Ділова гра «Судова практика – порушення інтелектуальної власності».

Ознайомтесь із матеріалами справи «Порушення інтелектуальної власності літературного твору «Капітошка» (me.gov.ua). Наведіть відомі випадки використання оригінальної назви та персонажу літературного твору «Капітошка» та яку компенсацію отримав автор. Здобувачам пропонується розіграти судові засідання із ролями: адвокат, позивач, відповідач, суддя.

Змістовий модуль 2. Робота з джерелами інформації

Тема 4. Правила цитування й оформлення покликань. Способи попередження академічного плагіату.

Практичне заняття 6. *Круглий стіл «Належне цитування й оформлення покликань – основна умова уникнення плагіату».*

Питання та завдання для обговорення

1. Назвіть і схарактеризуйте способи попередження академічного плагіату.
2. Назвіть ситуації коли потрібно ставити покликання?
3. У чому полягають правила цитування в науковому тексті?
4. Схарактеризуйте правила покликання в науковому тексті?
5. Порівняйте ключові відмінності цитування, перефразування і узагальнення в оформленні наукового тексту.

Практичне завдання

Оберіть 3 статті, опубліковані у фахових виданнях із досліджуваної теми (наприклад, «Інклюзивна освіта в закладах дошкільної освіти»). Ознайомтесь із переліком фахових видань із спеціальності «Дошкільна освіта». Необхідно виявити в обраних статтях цитування, перефразування, узагальнення. На підставі аналізу статей підготуйтеся до обговорення питання: «Належне цитування й оформлення покликань – основна умова уникнення плагіату».

Практичне заняття 7. Воркшоп «Оформлення цитувань і покликань».

Питання та завдання для обговорення

1. Назвіть і схарактеризуйте особливості видів бібліографічних покликань.
2. У чому сутність цитування, в яких випадках доречно використовувати цитування в наукових текстах?
3. Охарактеризуйте застосування внутрішньотекстових, підрядкових, позатекстових бібліографічних покликань.
4. Розкрийте сутність практичних порад запобігання плагіату.

Практичне завдання

1. Необхідно підготувати міні-твір на тему «Призначення університету», обсягом 1 сторінка формату А4. У тексті потрібно

процитувати щонайменше 3 джерела та зробити на них прикінцеві покликання за ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

2. Використовуючи онлайн-сервіс *Grafiati* зробіть ці ж покликання згідно міжнародних стандартів *APA Style* та *Chicago Style: Notes and Bibliography*.

Практичне заняття 8. Воркшоп «Інструменти систем для перевірки текстів на наявність текстових запозичень».

Питання та завдання для обговорення

1. Назвіть й порівняйте безкоштовні й платні системи для перевірки текстів на наявність ознак плагіату.
2. У чому полягає основна сутність роботи комп'ютерної перевірки тексту?
3. Які показники виявляє комп'ютерна перевірка тексту?
4. Розкрийте сутність понять «унікальність» і «текстові запозичення».
5. Назвіть види маніпуляцій з текстом, що застосовуються для того щоб обійти систему при комп'ютерній перевірці роботи?
6. Яка інформація звіту подібності системи підлягає детальному аналізу компетентною особою?

Практичне завдання:

1. Необхідно авторизуватися в онлайн-сервісі для перевірки робіт на наявність ознак академічного плагіату [Strikeplagiarism](#). Ознайомтесь із функціоналом сервісу. Завантажити для перевірки на наявність текстових запозичень фахову статтю із досліджуваної теми (наприклад, «Інклюзивна освіта в закладах дошкільної освіти»). Проаналізуйте звіти подібності та з'ясуйте: чи є некоректне цитування, чи виявлено плагіат у перевіреному тексті. Додатково рекомендовано скористатися іншими безкоштовними онлайн-програмами для перевірки текстів та порівняти механізми перевірки.

2. Розробіть шляхи попередження плагіату в студентських письмових роботах. Наведіть приклади оформлення цитування і покликань при написанні наукової роботи.

Тема 5. Джерела освітньої та наукової інформації.

Практичне заняття 9. *Воркшоп* «Методологія бібліографічного пошуку, робота з каталогами».

Питання та завдання для обговорення

1. Назвіть основні властивості інформації.
2. Схарактеризуйте часові властивості даних.
3. Розкрийте сутність основних категорій джерел інформації.
4. Розкрийте зміст поняття «інформаційний пошук».
5. Назвіть й схарактеризуйте основні методи пошуку інформації.
6. Яка основна інформація щодо документів представлена в бібліографічних базах даних?
7. Назвіть і схарактеризуйте основні наукометричні бази даних.

Практичне завдання

Потрібно укласти бібліографію до теми «Ефективні методики навчання дітей дошкільного віку» з використанням бібліотечних каталогів. Список має містити щонайменше 10 джерел.

Практичне заняття 10. *Воркшоп* «Робота з електронними системами пошуку і базами даних наукової інформації».

Питання та завдання для обговорення

1. Назвіть і схарактеризуйте передумови відкритого доступу до наукових і освітніх ресурсів (Open Access).
2. Проаналізуйте переваги відкритого доступу.
3. Яке основне призначення Національного репозитарію академічних

текстів?

4. Назвіть популярні міжнародні архіви відкритого доступу, які документи в них зберігаються?

5. Схарактеризуйте основне призначення Електронний архів (репозитарій) академічних текстів Університету Ушинського

6. Назвіть основні пошукові стратегії на прикладі Google Scholar.

Практичне завдання

1. Доопрацюйте бібліографію до теми «Ефективні методики навчання дітей дошкільного віку» з використанням електронних ресурсів і баз даних. Список має містити щонайменше 10 джерел.

2. Необхідно зареєструватися в базі Google Академія й підібрати бібліотеку з досліджуваної теми. Пройти авторизацію в Електронному архіві (репозитарій) академічних текстів Університету Ушинського (dspace.pdpu.edu.ua) та підписатися на електронні колекції профільних кафедр.

Тема 6. Інформаційні технології в організації роботи з джерелами.

Практичне заняття 11. *Воркшоп* «Сервіси для полегшення укладання бібліографії, референс-менеджери EndNote, Mendeley, Grafiaty».

Питання та завдання для обговорення

1. Розкрийте зміст понять «бібліографія» і «список використаних джерел».

2. Назвіть основні вітчизняні та міжнародні стилі цитування, що спільне та відмінне в оформленні покликань.

3. Назвіть і схарактеризуйте основні функції електронних пошукових систем.

4. Наведіть приклади авторитетних і неавторитетних джерел інформації.

Практичне завдання

Необхідно зареєструватися в онлайн-сервісах для полегшення укладання бібліографії (=збирання, зберігання, організації, форматування інформації): EndNote, Mendeley, Grafiaty. Здійсніть пошук за метаданими в сервісі Google Академії з теми «Ефективні методики навчання дітей дошкільного віку» (10 джерел). Знайдені джерела додайте до кожного бібліографічного менеджера.

Практичне заняття 12. *Воркшоп* «Референс-менеджер Mendeley – синхронізація та інтеграція бібліографії в текстові редактори».

Питання та завдання для обговорення

1. Дайте характеристику функціям референс-менеджерів (бібліографічних менеджерів).
2. Схарактеризуйте основні функції для науковця референс-менеджеру EndNote.
3. Наведіть переваги роботи із бібліографією із використанням менеджера Mendeley.
4. Які інструменти має сервіс Google Академія при організації роботи з джерелами?

Практичне завдання

1. Наповніть бібліотеку в профілі Mendeley повнотекстовим документами з теми «Перспективи розвитку вищої освіти в Україні» (3 документи).
2. За допомогою файлу RefMan (.ris) зробіть синхронізацію бібліотеки Google Академія і бібліотеки Mendeley. Створіть папки за темами в профілі Mendeley.
3. Укладіть бібліографію в текстовому редакторі Microsoft Word із використанням посиланням Mendeley Cite-O-Matic.

РОЗДІЛ 2 МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль 1. Формування академічної культури студента

Тема 1. Засади вищої освіти. Основні поняття, підходи і завдання дисципліни.

1. Схарактеризуйте призначення університету через поєднання освіти, науки і культури.
2. Визначте роль і місце академічної доброчесності в системі якості освіти.

Тема 2. Академічна доброчесність і її порушення. Нормативно-правова база університету.

1. Види порушень академічної доброчесності: сутність, причини, наслідки та відповідальність
2. Бухарестська декларація етичних принципів вищої освіти у Європі та її впровадження в Україні.
3. Нормативна документація Університету Ушинського з питань забезпечення академічної доброчесності. Проаналізуйте основні засади Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу.
4. Запобігання академічному плагіату: практичні поради та пропозиції щодо попередження академічного плагіату в письмових роботах.

Тема 3. Інтелектуальна власність і її порушення.

1. Інтелектуальна власність та авторське право в освіті та науці.
2. Схарактеризуйте сутність майнових і немайнових прав автора на твір.
3. Види плагіату в цифровому світі.
4. Проаналізуйте міжнародні ліцензії Creative Commons на предмет їх

використання під час написання письмових роботах.

5. Укладіть власний перелік «особливо тяжких провин» освітньої і наукової практики.

Змістовий модуль 2. Робота з джерелами інформації

Тема 4. Правила цитування й оформлення покликань. Способи попередження академічного плагіату.

1. Способи попередження академічного плагіату: приклади застосування.

2. Цитування і перефразування в наукових роботах: проаналізувати фахову статтю.

3. Бібліографічні покликання: види і застосування.

4. Комп'ютерна перевірка текстів на наявність текстових запозичень: принципи роботи, показники і звіт подібності

5. Маніпуляції з текстом, що виявляє система при перевірці письмових робіт.

6. Практичні поради щодо запобігання академічному плагіату.

Тема 5. Джерела освітньої та наукової інформації.

1. Концепція відкритого доступу (Open Access) в сучасному цифровому просторі (Будапештська ініціатива відкритого доступу).

2. Інструменти ефективної організації дослідницького пошуку: бібліографічні, електронні системи і бази даних.

3. Пошукова система Google Scholar.

4. Наукометричні бази даних: види і призначення.

5. Репозитарій Університету Ушинського – як джерело дослідницької інформації.

6. Національний репозитарій академічних текстів: сутність,

призначення й інструменти роботи.

7. Доберіть метадані наукових статей до теми «Ефективні методики навчання дітей дошкільного віку» із системи Google Scholar.

8. Освітні платформи. Реєстрація в освітніх платформах Prometheus, EdEra, Дія (оберіть онлайн-курси для самоосвіти).

Тема 6. Інформаційні технології в організації роботи з джерелами.

1. Бібліографія в дослідницьких роботах: сутність й стандарти укладання.

2. Схарактеризуйте міжнародні стилі цитування.

3. Інструменти для роботи з міжнародними стилями цитування в референс-менеджерах.

4. Бібліографічні менеджери EndNote, Mendeley, Grafiaty: значення, переваги роботи й інтеграції бібліотеки.

5. Бібліографічні менеджери для зберігання та інтегрування бібліографії у тестові редактори. Референс-менеджер Mendeley.

6. Використовуючи сервіс Mendeley, оформіть бібліографію з досліджуваної теми за ДСТУ 8302:2015 та за міжнародними стилями цитування для гуманітарних наук.

ІНДИВІДУАЛЬНІ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНІ ЗАВДАННЯ

1. Груповий проєкт «Кодекс честі нашої групи».

Необхідно розробити, написати й презентувати «Кодекс честі групи». В академічній групі визначається координатор або ініціативна група здобувачів, які надалі координуватимуть процес створення кодексу честі.

Рекомендації щодо створення й презентації групового проєкту:

1. Ознайомтесь із питанням про розробку і впровадження конкретних кодексів честі зарубіжних й українських вишів (тема2).

2. Розробіть стратегію укладання кодексу групою; план роботи групи; координатор або ініціативною група здобувачів визначає відповідальних за конкретні ділянки роботи (розділи кодексу). Для підвищення ефективності командної роботи над груповим проєктом рекомендовано використовувати онлайн-програму Trello (із залученням викладача, для комунікації з усіх практичних питань).

3. Підготовка тексту «Кодексу честі групи»; рекомендований обсяг: 4-6 сторінок друкованого тексту й список використаних джерел (які окремо подаються викладачеві напередодні презентації проєкту);

4. Презентація «Кодексу честі групи» координатором або ініціативною групою (рекомендовано у форматі Power Point) із подальшим обговоренням як загальних положень й структури кодексу так і всіх процедурних моментів його створення.

Оцінювання групового проєкту. Викладач оцінює проєкт, враховуючи його текстову форму (наявність і повнота основних положень, власних пропозицій), презентацію і обговорення, натомість координатор (ініціативна група) визначає за 100% шкалою участь кожного здобувача в підготовці проєкту.

Орієнтовна «інструкція» щодо розробки кодексу в збірнику: Впровадження етичних норм діяльності студентського самоврядування / упор. А.В. Карташов та ін. Житомир: Житомирський обласний центр молодіжних ініціатив, 2009. С. 21–45.

2. Есе «Перелік «особливо тяжких провин» освітньої і наукової практики»».

Здобувачі укладають власний «Перелік «особливо тяжких провин» освітньої і наукової практики». Наприклад, до одного з цих переліків потрапили такі характеристики як: зарозумілість, скупість, заздрість, інертність, гнів, марнотратство, жадібність тощо. Власний перелік має бути із 10 позицій (за значимістю) з обґрунтуванням кожної із них. Тобто першою

буде найбільш тяжка провина. Рекомендований обсяг: 1–2 сторінки друкованого тексту.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Основні засади вищої освіти в Україні.
2. Університет від класичного до сучасного.
3. Призначення університету через поєднання освіти, науки і культури.
4. Фундаментальні цінності академічної доброчесності та їхнє соціальне призначення.
5. Роль і місце академічної доброчесності в системі університетської освіти.
6. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти.
7. Дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками.
8. Правове забезпечення академічної доброчесності.
9. Види порушень академічної доброчесності.
10. Бухарестська декларація етичних принципів вищої освіти у Європі.
11. Забезпечення академічної доброчесності в Університеті Ушинського (положення, правила, процедури, пам'ятки тощо).
12. Основні принципи, норми і правила етичної поведінки учасників освітнього процесу Університету Ушинського.
13. Інтелектуальні власність: правова основа.
14. Інтелектуальна власність та авторське право в освіті та науці.
15. Майнові і немайнові права на твір.
16. Охорона авторського права і суміжних прав.

17. Міжнародні ліцензії Creative Commons.
18. Плагіат у цифровому світі, види плагіату.
19. Академічний плагіат та його різновиди.
20. Способи попередження академічного плагіату.
21. Цитування. Перефразування. Узагальнення.
22. Покликання вітчизняний і міжнародні стандарти.
23. Практичні поради щодо запобігання плагіату.
24. Системи перевірки текстів на наявність текстових запозичень (принципи роботи).
25. Види маніпуляцій з текстом.
26. Основні джерела освітньої та наукової інформації.
27. Концепція відкритого доступу (OpenAccess) у сучасному цифровому просторі.
28. Будапештська ініціатива відкритого доступу: призначення та основні положення.
29. Типи і види інформаційного пошуку.
30. Інструменти ефективної організації дослідницької роботи.
31. Пошукова система Google Scholar.
32. Ресурси бібліотеки Університету Ушинського.
33. Репозитарій Університету Ушинського – як джерело дослідницької інформації.
34. Національний репозитарій академічних текстів.
35. Освітні платформи Prometheus, EdEra, Дія.
36. Укладання бібліографії в дослідницьких роботах. ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».
37. Міжнародні стилі цитування.
38. Призначення бібліографічних менеджерів.

39. Механізми збирання, зберігання, організації, форматування інформації та інтеграції бібліографії у текстові редактори.

40. Інструменти бібліографічного менеджера Mendeley.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Критерії оцінювання за різними видами роботи

Вид роботи	бали	Критерії
Практичні заняття	0 балів	Здобувач вищої освіти не бере участь у практичному занятті, є лише спостерігачем.
	1 бал	Здобувач вищої освіти не достатньо володіє основними поняттями і термінологією з питань академічної доброчесності й інтелектуальної власності, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, допускає істотні помилки. Іноді бере участь у практичному занятті.
	2 бали	Здобувач вищої освіти поверхово володіє основними поняттями і термінологією з питань академічної доброчесності й інтелектуальної власності, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань. Намагається брати участь у практичному занятті.
	3 бали	Здобувач вищої освіти достатньо володіє основними поняттями і термінологією з питань академічної доброчесності й інтелектуальної власності, не достатньо всебічно й аргументовано розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань. Бере участь у практичному занятті.
	4 бали	Здобувач вищої освіти впевнено володіє основними поняттями і термінологією з питань

		академічної доброчесності й інтелектуальної власності. Всебічно й обґрунтовано розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань. Намагається брати активну участь у практичному занятті.
	5 бали	Здобувач вищої освіти впевнено володіє основними поняттями і термінологією з питань академічної доброчесності й інтелектуальної власності, наводить доцільні приклади. Всебічно, досконало й аргументовано розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань. Бере активну участь у практичному занятті.
Індивідуальне навчально-дослідне завдання (Проект «Кодекс честі нашої групи»)	0 балів	Завдання не виконано.
	1-5 балів	Завдання не структуроване, відсутні основні розділи проєкту.
	6-10 балів	Завдання виконано формально, стандартними фразами, взятими із мережі Інтернет, без власних роздумів (пропозицій).
	11-15 балів	Завдання виконано правильно, проте стандартними фразами, Здобувач освіти намагається робити власні висновки (пропозиції).
	16-20 балів	Завдання виконано з творчим підходом, містить нешаблонні фрази, основні положення академічної доброчесності розгорнуті. Проєкт цікавий і відрізняється власними роздумами, висновками.
Індивідуальне навчально-дослідне	0 балів	Завдання не виконано.
	1-2 балів	Завдання виконано фрагментарно, відсутнє обґрунтування порушень. Відсутні приклади

завдання (Есе «Перелік «особливо тяжких провин» освітньої і наукової практики»)		порушень.
	2-3 бали	Завдання виконано частково, не повністю обґрунтовані порушень. Відсутні приклади порушень.
	3-4 бали	Завдання виконано частково, частково обґрунтовані порушення. Іноді порушення не достатньо розкриті і не відповідають темі.
	5-6 бали	Завдання виконано логічно, формально, повний перелік стандартний порушень. Приклади порушень не завжди відповідають темі.
	6-8 балів	Завдання виконано правильно, порушення обґрунтовані. Здобувач вищої освіти намагається робити власні висновки. Наведені приклади порушень.
	9-10 балів	Завдання виконано з творчим підходом, порушення обґрунтовані. Здобувач вищої освіти робить власні логічно побудовані висновки, з прикладами порушень.
Контрольна модульна робота (Тестування)	0 балів	Відповіді на запитання неправильні.
	1-10 балів	Правильна відповідь здобувача вищої освіти оцінюється в 1 бал. Усього 10 запитань, усі правильні відповіді оцінюються в 10 балів.

Критерії оцінювання за всіма видами контролю

Сума балів	Критерії оцінки
Відмінно (90–100 А)	Здобувач вищої освіти має ґрунтовні знання про законодавство з питань академічної доброчесності, вільно володіє положеннями та інструкціями Університету Ушинського щодо дотримання академічної доброчесності; на високому рівні визначає термінологією інтелектуальної

	власності, види порушення академічної доброчесності, різновиди академічного плагіату в наукових текстах; докладно пояснює способи попередження академічного плагіату, види маніпуляцій з текстом; детально володіє правилами оформлення наукового тексту, визначає цитування, перефразування, довільний переказ; розгорнуто класифікує стилі укладання бібліографії; детально впорядковує джерела освітньої і наукової інформації. Вільно володіє освітнім матеріалом, робить обґрунтовані висновки. Здобувач вищої освіти має розвинені вміння ідентифікувати фундаментальні цінності академічної доброчесності та аргументовано пояснює значення і роль процесів забезпечення академічної доброчесності в Університеті Ушинського. Досконало обирає і застосовує рекомендації із попередження академічного плагіату; правила оформлення наукового тексту із використанням цитування, перефразування й узагальнення. Виявляє розвинені вміння інтерпретувати результати перевірки систем для виявлення текстових запозичень (академічного плагіату). На високому рівні вміє використовувати норми укладання бібліографії в дослідницьких роботах відповідно до ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічне посилання». Виявляє творчий підхід у використанні інструментів пошуку освітньої і наукової інформації; інформаційних технологій для організації та інтеграції бібліографії у тестові редактори.
--	--

Добре (82–89 В)	Здобувач вищої освіти має достатні знання про законодавство з питань академічної доброчесності, володіє положеннями та інструкціями Університету Ушинського щодо дотримання академічної доброчесності; визначає термінологією інтелектуальної власності, види порушення академічної доброчесності, різновиди академічного плагіату в наукових текстах; пояснює способи попередження академічного плагіату, види маніпуляцій з текстом; володіє правилами оформлення наукового тексту, визначає цитування, перефразування, довільний переказ; розгорнуто класифікує стилі укладання бібліографії; визначає джерела освітньої і наукової інформації. Володіє освітнім матеріалом, робить не завжди обґрунтовані висновки. Здобувач вищої освіти на достатньому рівні володіє вміннями ідентифікувати фундаментальні цінності академічної доброчесності та аргументовано пояснювати значення і роль процесів забезпечення академічної доброчесності в Університеті Ушинського. У цілому обирає і застосовує рекомендації із попередження академічного плагіату; правила оформлення наукового тексту із використанням цитування, перефразування й узагальнення. Виявляє розуміння щодо інтерпретації результати перевірки систем для виявлення текстових запозичень (академічного плагіату), натомість під час опрацювання результатів систем припускається незначних помилок; У цілому вміє використовувати норми укладання бібліографії в дослідницьких роботах відповідно до ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічне посилання», потребує незначної
----------------------------	---

	допомоги з боку викладача. Використовує інструменти пошуку освітньої і наукової інформації та інформаційні технології для організації та інтеграції бібліографії у тестові редактори.
Добре (74–81 С)	Здобувач вищої освіти має знання про законодавство з питань академічної доброчесності, достатньо володіє положеннями та інструкціями Університету Ушинського щодо дотримання академічної доброчесності; у визначенні термінології інтелектуальної власності, видів порушення академічної доброчесності, різновидів академічного плагіату в наукових текстах припускається певних помилок; здебільшого пояснює способи попередження академічного плагіату, види маніпуляцій з текстом; допускає певні огріхи у поясненні правилам оформлення наукового тексту, визначення цитування, перефразування, довільного переказу; здатний класифікувати стилі укладання бібліографії, натомість у визначенні джерел освітньої і наукової інформації припускається певних помилок. У цілому володіє освітнім матеріалом, робить не завжди обґрунтовані висновки. Здобувач вищої освіти на середньому рівні володіє вміннями ідентифікувати фундаментальні цінності академічної доброчесності та пояснювати значення і роль процесів забезпечення академічної доброчесності в Університеті Ушинського. У цілому обирає і застосовує рекомендації із попередження академічного плагіату; правила оформлення наукового тексту із використанням цитування, перефразування й узагальнення. Не завжди виявляє розуміння щодо інтерпретації

	результати перевірки систем для виявлення текстових запозичень (академічного плагіату), натомість під час опрацювання результатів систем потребує допомоги; Використовує норми укладання бібліографії в дослідницьких роботах, однак не вміє чітко застосовувати ДСТУ 8302:2015. «Бібліографічне посилання». Не завжди вміє використовувати інструменти пошуку освітньої і наукової інформації та інформаційних технологій для організації та інтеграції бібліографії у тестові редактори, потребує допомоги з боку викладача.
Задовільно (64–73 D)	Здобувач вищої освіти має недостатні знання про законодавство з питань академічної доброчесності, не достатньо володіє положеннями та інструкціями Університету Ушинського щодо дотримання академічної доброчесності; у визначенні термінології інтелектуальної власності, видів порушення академічної доброчесності, різновидів академічного плагіату в наукових текстах припускається значних помилок; недостатньо чітко пояснює способи попередження академічного плагіату, види маніпуляцій з текстом; допускає значні огріхи у поясненні правил оформлення наукового тексту, визначення цитування, перефразування, довільного переказу; не завжди здатний класифікувати стилі укладання бібліографії, визначення джерел освітньої і наукової інформації викликає труднощі. Володіє освітнім матеріалом поверхово, здобувач вищої освіти ускладнюється і їх обґрунтовані. Здобувач вищої освіти на задовільному рівні володіє вміннями ідентифікувати фундаментальні цінності академічної доброчесності та не чітко пояснює значення і

	роль процесів забезпечення академічної доброчесності в Університеті Ушинського викликає труднощі. Здебільшого розуміє рекомендації із попередження академічного плагіату, натомість у застосуванні правил оформлення наукового тексту із використанням цитування, перефразування й узагальнення потребує значної допомоги з боку викладача. Інтерпретація результатів перевірки систем для виявлення текстових запозичень (академічного плагіату), викликає значні труднощі. Під час укладання бібліографії в дослідницьких роботах, застосування ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічне посилання» потребує значної допомоги. Не завжди виявляє вміння використовувати інструменти пошуку освітньої і наукової інформації та адекватно використовувати інформаційні технології для організації й інтеграції бібліографії у тестові редактори, потребує значної допомоги з боку викладача.
Задовільно (60–63 E)	Здобувач вищої освіти має поверхневі знання про законодавство з питань академічної доброчесності, фрагментарно володіє положеннями та інструкціями Університету Ушинського щодо дотримання академічної доброчесності; у визначенні термінології інтелектуальної власності, видів порушення академічної доброчесності, різновидів академічного плагіату в наукових текстах припускається суттєвих помилок; недостатньо чітко визначає способи попередження академічного плагіату, види маніпуляцій з текстом; допускає досить значні огріхи у поясненні правил оформлення наукового тексту, визначення цитування, перефразування, довільного

	переказу; на низькому рівні знає різновиди стилів укладання бібліографії, визначення джерел освітньої і наукової інформації викликають значні труднощі. Володіє освітнім матеріалом досить поверхово, на рівні запам'ятовування, відповіді не повні й не обґрунтовані. Здобувач вищої освіти на низькому рівні володіє вміннями ідентифікувати фундаментальні цінності академічної доброчесності та не виявляє здатності пояснити значення і роль процесів забезпечення академічної доброчесності в Університеті Ушинського. Практично не виявляє розуміння рекомендацій із попередження академічного плагіату, має значні труднощі у застосуванні правил оформлення наукового тексту із використанням цитування, перефразування й узагальнення потребує суттєвої допомоги з боку викладача. Не вміє інтерпретувати результати перевірки систем для виявлення текстових запозичень (академічного плагіату). Виявляє часткові вміння в укладанні бібліографії в дослідницьких роботах із застосуванням ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічне посилання». Не завжди доцільно вміє використовувати інструменти пошуку освітньої і наукової інформації; має значні труднощі у використанні інформаційних технологій для організації й інтеграції бібліографії у тестові редактори.
Незадовільно (35-59 FX)	Здобувач вищої освіти має фрагментальні знання про законодавство з питань академічної доброчесності, не володіє положеннями та інструкціями Університету Ушинського щодо дотримання академічної доброчесності; у визначенні термінології інтелектуальної власності, видів порушення академічної доброчесності, різновидів

	академічного плагіату в наукових текстах припускається ґрунтовних помилок; не володіє знаннями щодо способів попередження академічного плагіату, види маніпуляцій з текстом; правил оформлення наукового тексту, визначення цитування, перефразування, довільного переказу; стилів укладання бібліографії; джерел освітньої і наукової інформації. Епізодично володіє освітнім матеріалом, відповіді часткові, не обґрунтовані. Здобувач вищої освіти не володіє вміннями ідентифікувати фундаментальні цінності академічної доброчесності та не вміє пояснити значення і роль процесів забезпечення академічної доброчесності в Університеті Ушинського викликає труднощі. Не виявляє розуміння рекомендацій із попередження академічного плагіату, у застосуванні правил оформлення наукового тексту із використанням цитування, перефразування й узагальнення припускається ґрунтовних помилок. Не розуміє й не усвідомлює інтерпретацію результатів перевірки систем для виявлення текстових запозичень (академічного плагіату). Не вміє укладати бібліографію в дослідницьких роботах із застосуванням ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічне посилання». Епізодично використовувати інструменти пошуку освітньої і наукової інформації; не вміє доцільно використовувати інформаційні технології для організації й інтеграції бібліографії у тестові редактори.
--	---

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених: колективна монографія / за заг. ред. Н. Г. Сорокіної, А. Є. Артюхова, І. О. Дегтярьової. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. 170 с. URL: http://192.168.7.9/liblocal/docs/Books/Monografiya_young.pdf (дата звернення: 26.08.2020).
2. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. Київ : Таксон, 2016. 231 с. URL: https://www.univer.kharkov.ua/images/redactor/news/2016-09-07/chesnist_osnova_rozvitk_Univers.pdf (дата звернення: 26.08.2020).
3. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_051#Text (дата звернення: 28.08.2020).
4. ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання / Нац. стандарт України. Вид. офіц. [Уведено вперше; чинний від 2016-07-01]. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 17 с.
5. Міжнародні правила цитування та посилання в наукових роботах : метод. рек. / автори-укладачі : О. Боженко, Ю. Корян, М. Федорець. Київ : УБА, 2016. 117 с. URL: http://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/International%20style%20citations_2017.pdf?id=d1b22a28-96eb-4ca4-9ac7-8e29a393b9fb (дата звернення: 26.08.2020).
6. Положення про академічну доброчесність Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. URL: https://pdpu.edu.ua/doc/universitet/dobro_nb/academ_dobro.pdf (дата звернення: 26.08.2020).
7. Порядок виявлення недоброчесності Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. URL:

https://pdpu.edu.ua/doc/universitet/dobro/nb/p_viyav.pdf (дата звернення: 26.08.2020).

8. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 23.12.1993 р. № 3792-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text> (дата звернення: 26.08.2020).

9. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 26.08.2020).

10. The Bucharest Declaration concerning Ethical Values and Principles for Higher Education in the Europe Region. Higher Education in Europe, 29:4, 503-507. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/03797720500083922> (дата звернення: 26.08.2020).

Допоміжна література:

1. Впровадження етичних норм діяльності студентського самоврядування / упор. А. В. Карташов та ін. Житомир : Житомирський обласний центр молодіжних ініціатив, 2009. С. 21–45.

2. Довідник з академічної доброчесності / уклад.: В. Г. Гурянова, Л. Т. Ониксимова, Н. В. Поберій; за заг. ред. Т. О. Маринич. Суми : Сумський державний університет, 2018. 24 с. URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/71531> (дата звернення: 05.04.2019).

3. Інструкція користувача Mendeley. URL: https://www.xn--80abaqzevto0rc.xn--j1amh/2012/03/mendeley_28.html (дата звернення: 05.04.2019).

4. Каблова Т. Б., Тетяря В. М. Специфіка академічного вокального мистецтва в сучасному дискурсі культури. *Культура і сучасність : альманах*. 2018. № 1. С. 73–77.

5. Костюченко О. М. Правове регулювання інтелектуальної власності в Україні. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_4487 (дата звернення: 26.08.2020).

6. Ніколаєв Є., Бахрушин В. Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. URL: https://drive.google.com/file/d/1IJtjefmfqO1uNCn4p9cT5_g6_58h0Cxxq9/view (дата звернення: 26.08.2020).
7. Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови : навч. посіб. з алгоритмічними приписами. Київ : ЦУЛ, 2009. 392 с.
8. Романовський О. Університетська (академічна) корпоративна культура. *Освіта і управління*. 2011. № 1: Т. 14. С. 141–150.
9. Стадний Є. Деякі рекомендації щодо впровадження етичних кодексів в українських вищих навчальних закладах URL: <https://drive.google.com/file/d/0ByYt3wkv0LOAd282OEtWaTJwX1U/view> (дата звернення: 26.08.2020).
10. Фундаментальні цінності академічної доброчесності (переклад з англійської) Ред. Тедді Фішман. Університет Клемсон. 1999. 36 с. URL: https://www.academicintegrity.org/wp-content/uploads/2019/04/Fundamental_Values_version_in_Ukrainian.pdf (дата звернення: 26.08.2020).

Інформаційні ресурси в інтернеті

1. Бібліотека Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. URL: <https://library.pdpu.edu.ua>.
2. Електронний архів (репозитарій) Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua>.
3. Одеська національна наукова бібліотека. URL: <http://odnb.odessa.ua>.
4. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.
5. Національний репозитарій академічних текстів. URL: <http://nrat.ukrintei.ua>.

6. Академічна доброчесність: інформаційний бюлетень. URL: <https://www.skeptic.in.ua/bulletin/> <https://www.skeptic.in.ua/bulletin>.
7. Будапештська ініціатива відкритого доступу. URL: <https://www.budapestopenaccessinitiative.org/translations/russian-translation>.
8. Проєкт сприяння академічній доброчесності в Україні SAIUP URL: <https://saiup.org.ua>.
9. Платформа масових відкритих онлайн-курсів Prometheus. URL: <https://prometheus.org.ua>.
10. Студія онлайн-освіти EdEra. URL: <https://www.ed-era.com>.
11. Дія. Цифрова Освіта. URL: <https://osvita.diia.gov.ua>.